

פרטיכל מס' 23/8

מישיבת ועדת הכספים

ביום ב', א"ב בשבט תשי"א - 8.1.51

בנוכחים:

- הי"ר ד. ז. פנקס
- ב. רפפור
- א. בן-אליעזר
- פ. נפתלי
- ש. דיין
- י. רוקח
- א. הרצפלד
- ה. פרוד
- י. אפרתי
- א.ט. גניחובסקי
- ד"ר ט. סנה

פוזמנים:

שר האוצר א. קפלן

- ד"ר לנדו - נציג משרד האוצר
- ד"ר הנמן - נציג משרד המשפטים
- ד"ר זילביגר - נציג משרד המשפטים
- מר פינקלשטיין - נציג משרד העבודה
- ש. ספינק - מטעם האוצר
- פ. אלון - מזכיר הועדה.

סדר היום:

- א. שאילתות
- 1) מס נסיעות;
- 2) חוק לעדוד השקעות הון.
- ב. המצאת סכומים מישיבות הועדה לחברים.
- ג. חוק נכסי המדינה.
- ד. עבודה הועדה - חוק הארנונה.
- ה. דו"ח מבקר המדינה.
- ו. ניצול כספי המילווה האמריקאי.
- ז. עניני תעסוקה.
- ח. צווי סכס - עצים.

א. שאילתות - מס הנסיעות:

א. בן-אליעזר:

נדמה לי שבשעה שדנו בוועדה בהעלאת מס הנסיעות, הושמעה בוועדה הצהרה ברורה, שעצם הטלת המס תקל על קבלת היתר יציאה מהארץ. לי ידוע שההוראות שנמסרו למחלקת המתאימות באוגוסט 1950, עדיין קיימות בתוקפן. אנשים פונים בתלונות, שעדיין נתקלים בקשיים בעניני קבלת היתרי יציאה מהארץ, כשם שהיה לפני כן.

האם יו"ר הוועדה מסכים לכך שניתנה בוועדה זו הצהרה כזאת ע"י דוברי הממשלה? אם כן, מדוע מסכיכים לגרום קשיים לאנשים המעוניינים לקבל היתר יציאה?

היו"ר ד. צ. פנקס:

אינני זוכר אם היתה הצהרה על הקלת הקשיים בדבר יציאה מהארץ. מבקש את מזכיר הוועדה להמציא לחבר הוועדה מר בן-אליעזר את הפרטיכל מהישיבה בה דנו על מס הנסיעות.

שאילתה - חוק ערוד להשקעות הון:

א. בן-אליעזר:

מתוך הנסיון אני לומד שכל ההכרזות, הן בכנסת והן בוועדה, בדבר ערוד השקעות הון והעברת הון, כמעט לא קוימו. התעניינתי במיוחד בכמה מקרים, אולם נוכחתי לדעת שגם יהודי המציע סחורה בתור העברת הון, ומסכים לכך שכספו יהיה סוקפא בבנק, לפי התנאים הנדרשים ע"י הממשלה, איננו מקבל את ההסכמה לכך.

אני מבקש שהיו"ר יברר אם היתה הכרזה לערוד העברת הון.

היו"ר ד. צ. פנקס:

לגבי ערוד השקעות הון, ישנו חוק ברור, ואין צורך בהכרזות. השאלה, עד כמה שהיא נוגעת לייבוא ללא תשלום, תהיה בידונה מחץ. אני מציע שחרור מכל פורמליות.

ש. דיין:

אנו שומעים תלונות בשטח זה לעתים קרובות. תמיד אנו שומעים מהשרים את התשובה: הביאו עובדות. אם מר בן-אליעזר יביא עובדות, לא יקבל תשובה סחר, כי השר יצטרך לבדוק אותן. אני מבקש שיביאו עובדות לבדיקה, ולא ישמיעו תלונות סתמיות.

היו"ר ד. צ. פנקס:

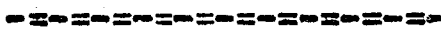
אנו מביאים עובדות, ומנהלים מו"מ עם השמים, אך השרים מסרבים לאשר את הבקשות. היה אדם שהציע לפסק חלק ניכר מן התוצרת המקומית בנעלי-גבירות. זהו יהודי ציפני, שיש לו נחלה בישראל. ניהלתי מו"מ עם שר האספקה והקצוב לשעבר, אך הוא סרב לאשר את הבקשה, ובמקום זה, הוציא צו אקיצוב צאלאמא. על נעליים. היה אדם אחר, שהציע להביא חפשה סיליון לוחות חרסינה, מה שהיה שובר את השוק השחור, כייבוא ללא תשלום, בלי דביזיט. סירבו לתת לו להכניס את הסחורה.

פ. גפתי:

יתכן שהסירוב בקשר לנעליים, היה כדי להגן על התעשייה המקומית.

היו"ר ד. צ. פנקס:

יש לשקול מה עדיף, שניתת סנדלרים בגלל חוסר עבודה, או העברת האנשים למקצועות אחרים, ואספקה סדירה של נעליים.

ב. הפצאת סיכומים מישיבות הועדה לחברי הועדה:

הי' ר ד. ז. פנסט:
אנו נוהגים לשלוח לחברי הועדה סיכומים מישיבות הועדה. אינני יכול לשלוח לכם פרטיכלים, ולכן טורחים, מזכיר הועדה ואנכי על עריכת הסיכום.

מזכירות הכנסת דורשת, לשם קטוץ בנייר, לוותר על הסיכומים. האם אתם מסכימים לכך? אני סבור שסיכומים אלה דרושים מאד לחברי הועדה.

סיכום:
לפי דרישת חברי הועדה, הוחלט לא לוותר על משלוח הסיכומים מישיבות הועדה לחברים.

ג. חוק נכסי המדינה:

הי' ר ד. ז. פנסט:
ועדת המסנה שדנה בענין חוק נכסי המדינה התכנסה והעירה הערות שונות לגבי החוק. בעקבות הערות אלו, הוכנסו שנויים אחדים בחוק.

(קורא את סעיפי החוק, עד סעיף 5(ב) ועד (בכלל).)

ג. רפפור:
אני מציע לכתוב בפעיף 5(ב): "המסלה לא תהיה רשאית בשם המדינה - למכור שום נכסי מקרקעים ונכסי המדינה, כולל קרקעות עירוניות", ולמחוק את כל היתר.

הי' ר ד. ז. פנסט:
בועדת המסנה קבענו, שיהיה הכרח לאפשר למסלה, לשם פיתוח המדינה, למכור לעיריות או לקק"ל, או לפרטים וכו', קרקעות או נכסים שרצוי לה למכור אותם. בהצעה המקורית של החוק, היה כתוב שהמסלה רשאית למכור או לעשות את הטרגטאקציות האחרות המתוארות כאן, לפי החלטתה. ועדת הכספים הגבילה את הסמכות של המסלה בנידון זה; לפי הצעת ועדת המסנה, תהיה המסלה רשאית לעשות כרצונה בקשר לנכסים עירוניים, אך היא תהיה זקוקה לאישור ועדת הכספים בקשר לנכסים אחרים העולים על מאה דונם, אם ההשכרה או ההשכרה היא לשלוש שנים ויותר.

י. רומח:
לפי הנוסח הזה, תוכל המסלה לחדש את ההשכחה או החכירה מדי פעם, כתום התקופה של שלוש שנים. אינני חושב שזה רצוי. האם יש טענה לשינוי המקומיות להפקיע קרקע ממסלתית למועלת הצבור?

הי' ר ד. ז. פנסט:
המסלה רשאית למכור קרקעות בתוך גבולות עיר. עד כמה שאני יודע, אין רשות מקומית יכולה להפקיע קרקע, בלי לפרסם שיש להפקיע את הקרקע לטובת הכלל, וזה נעשה באישור המסלה. באופן תיאורטי יכולה המסלה להרשות לעיריה להפקיע קרקע השייכת למדינה. אני סבור שאם המסלה תראה שמוצדק להפקיע שטח מסוים, היא תיתן, תחכיר או תמכור את השטח לעיריה.

י. רומח:
אינני סתפק באישור רגיל של ועדת הכספים. בעיריה אי אפשר למכור או להעביר נכסי דלא ניירי בלי אישור שני שלישים מן המועצה. אני דורש שלפחות שמונה חברי הועדה (חצי פלוס אחד) יחליטו בדבר העברת נכס המדינה לגוף אחר.

פ. נפתלי:

ברצוני לבחון את הצעת פר רוקח לפי המציאות
בוועדת הכספים. לעתים רחוקות משתתפים
בוועדה כל החברים. במקרה של חילוקי דעות, עלולה ההחלטה להתעכב לזמן
פשוט בגלל אי הופעת חברים לוועדה. אני מציע לא לקבל את הצעת פר
רוקח, ולהשאיר את הנסוח כפי שהוא.

א. בן-אליעזר:

אני בעד נתינת הפטכות למסלה לפכור אדמה
עירונית ולא עירונית. יחד עם זאת, אין
התנאים ברורים. אני מצטרף לדעתו של פר רוקח, שהתנאי של שלוש שנים
מאפשר למסלה לחדש את החכירה מפעם לפעם. התנאים להענקת זכויות
מופשטים כאן מאוד. חייבים להיות תנאים נוספים בענין זה, נוסף לתנאי
בדבר התקופה.

ש. דיין:

אני מציע לכתוב בסעיף זה: המסלה וועדת
הכספים אינן רשאיות לפכור אדמה כפרית.
הייתי רוצה להנהיג הלאמת הקרקע בארץ; אולם, משקולים של השקעות הון
וכו', אני מסכים לפשרה, ומוציא סתוך הצעתי את האדמה העירונית. אני
רוצה שנחליט שלא תהיה כל אפשרות למכור קרקע כפרית, מלבד לקק"ל.

האם הכוונה היא שהמסלה תהיה רשאית להחכיר
אדמה ל-3 שנים לגוף אחד, ואח"כ לתקופה נוספת לגופים אחרים? פעם
היו זכויות לאריסים. אם ועדת הכספים תאשר החכרת קרקע כמה פעמים,
בכל פעם לתקופה של שלוש שנים, יראה את עצמו החוכר כבעל הקרקע, כמעין
אריס. אינני רוצה שנגיע לכך.

הי"ר ד. צ. פנס:

לגבי חידוש ההחכרה וכו', אני מציע לכתוב
"או להחכרה לתקופה של למעלה מ-3 שנים, או
לחידוש חכירה כעבור שלוש שנים אלא באישור ועדת הכספים". אני מבקש
את פר זילביגר למצוא את הנוסח המתאים שיבטא את הרעיון הזה.

א. הרצפלד:

קבלנו כבר החלטות בענין זה, בקשר עם חוק רשות
הפי"תוח. סעיף 5(ב)10) סותר למעשה את חוק
רשות הפיתוח. שם יש החלטה מפורשת לא למכור קרקע, מלבד לעיריות וקק"ל.

י. זילביגר:

בחוק תפיסת סקרקעים נאמר שאי אפשר לתפוס
קרקעות לתקופה המצטרפת ליותר משלוש שנים.
לפי החוק ההוא, אפשר יהיה למצוא את הנסוח המתאים לחוק זה.

הי"ר ד. צ. פנס:

איש לא ישקיע הון רציני בזכיון ל-3 שנים.

י. זילביגר:

בעקבות הדברים שהושמעו כאן, ובגלל התועלת
המעשית, אפשר לכתוב: לא תחכיר ליותר משלוש
שנים בחוזה שתוקפו שלוש שנים. כלומר, אני מציע לאסור על המסלה להחכיר
נכס לתקופה העולה על שלוש שנים בחוזה שתוקפו ליותר משלוש שנים, ולהגביל
עוד הערה בקשר לחידוש ההחכרה לתקופה נוספת.

הי"ר ד. צ. פנס:

אינני חושב שהמסלה תעשה רמייה, ותבטיח לאיש
לחדש את החוזה, כעבור תקופה של שלוש שנים.
חידוש החוזה דינו כדין מכירה, והוא טעון אישור של ועדת הכספים.

י. רוקח:

לפי הלך הרוחות בארץ, מספיק לאדם שיעלה ליום
אחד על הקרקע, כדי שיחשוב את עצמו לבעל הקרקע.
עלינו להיות זהירים מאוד, כי אם אדם ישאר בעל נכס ל-3 שנים, הרי הבעלות
היא לצמיתות. נכסינו אינם רבים. אינני מסכים לתת מחצבים ל-3 שנים. אדם
צריך להקים סכונות, לחפור ולהכין הכנות, והתקופה של 3 שנים היא קצרה
מדי לשם כך. אני מציע שהכל יהיה טעון אישור ועדת הכספים. אם נותנים
קונצסיה, אי אפשר לתת אותה ל-3 שנים.

ה. פרנר:

לפי חוק רשות הפיתוח, יש לרשות הפיתוח רשות
למכור, באישור של האוצר. האם גם פה יהיה צורך

בקבלת רשות?

היו"ר ד. ז. פנקס:
ישנם מחצבים שאפשר לנצל אותם במשך שלוש שנים, כגון, מחצבים לחצוב אבנים לסלילת כבישים, ובניית בתים. אינני סבור שועדת הכספים זריכה שפול בכל חוזה כזה. אם ירצה אדם לנצל מחצב או סיכרה, על כל פנים משהו יותר רציני, הוא לא יעשה זאת לתקופה של שלוש שנים. נסחנו את החוק כך שגם שנקשר לכל המחצבים שאפשר לנצלם לתקופה של שלוש שנים, תקבע הממשלה; ענינים יותר רציניים יועברו להחלטת הועדה.

א. בן-אלעזר:
החוק הזה הוא כללי מדי. אין אנו דנים בשאלת אסון או אי אסון. מדובר על רכוש המדינה; החוק צריך להבטיח את המסגרת המתאימה שלפיה חייבת הממשלה לפעול. אם נשב ונדון על חוק זה, נוכל להוסיף דברים נוספים שיבטיחו את האינטרסים של המדינה.

היו"ר ד. ז. פנקס:
אינני חושב שנוסח יותר מפורט ייטיב את הדברים. נוסח כולל קושר במקרה כזה את ידי הממשלה יותר מאשר נוסח מפורט.

א. הרצפלד:
אני מציע לקבל את התיקון שהוצע ע"י היו"ר רק בקשר לסעיף 5(ב)(1). אני מציע להשאיר בסעיף זה את הנוסח של שלוש שנים. בסעיף 5(ב)(2), אני מציע להוסיף את התוספת בקשר לחדוש. אני מתנגד למכירה.

ש. דיין:
אינני רוצה שועדת הכספים תקבל על עצמה סמכות של עבודת הוצאה לפועל. איננו יכולים להפוך למוסד ארמיניסטרטיבי המטפל בחוזים. אני מציע לקבוע את התקופה של חמש שנים, כתקופה שלה אין צורך באישור ועדת הכספים.

היו"ר ד. ז. פנקס:
זו תהיה הגדלת סמכות הממשלה והקטנת סמכות הכנסת. לחמש שנים אפשר למסור קונצסיה פחות או יותר רצינית.

לפי חוק זה, יכולה הממשלה הועדה למסור קונצסיה לתקופה ארוכה מאד. אנו יכולים לקבוע תקופת ביניים, ובמקרה שמתן זכיון יהיה ליותר מתקופה זו, יצטרך הענין לעבור לאישור הכנסת. אני מבין שיש שתי גירסאות. גירסה אחת: עד שלוש שנים, לא יהיה צורך באישור הועדה; עד משלוש שנים ועד 10 שנים - יהיה צורך באישור הועדה; יותר מעשר שנים יהיה צורך באישור הכנסת. הגירסה השניה יכולה להיות: עד חמש שנים - הממשלה יכולה להחליט בעצמה; ששש מחמש שנים ועד 15 שנה - יש צורך באישור ועדת הכספים; יותר מחמש עשרה שנה - יש צורך באישור הכנסת.

פ. נפתלי:
אם מדברים על זכיון, הרי הכוונה אינה רק לנכס המדינה, כי המושג זכיון כולל גם את חברת החשמל, חברת האשלג וכו'. אולם דברים אלה אינם יכולים להיות כאן.

היו"ר ד. ז. פנקס:
כתוב כאן: "סיכרות ומחצבים".

ה. פרוור:
אני מקבל את ההגדרה האחרונה של היו"ר. אולם, עלינו להביא בחשבון אפשרות אחרת. אם חברת החשמל תהיה זקוקה לשני דונם קרקע כדי לבנות, יש לאפשר לה לקבל את האדמה. איננו זריכים להקפיד בכל מקרה; זריכה להיות מבטלה ידועה.

ג. רפפור:
אני מציע, שועדת הכספים תהיה רשאית על תקופה של עד שלוש שנים; למעלה מזה, אני מציע לתת את סמכות ההחלטה רק לכנסת. אני רוצה להגביל את השטח. אי אפשר לקרוא לכנסת בעד כל חמשה דונמים קרקע. אני מציע לקבוע שהממשלה תוכל למסור עד 25 דונם קרקע. על שטח יותר גדול תחליט הכנסת.

י. זילביגר:

אני חייב להביע את תמיהתי על חברי ועדת הכספים הסבחינים בין ועדת הכספים לבין הכנסת. עד כה, בשעה שתלינו פעולת סמטלתית באישור ועדת הכספים, היה זה בעיני הממשלה, כאילו הכנסת פועלת באמצעות אחד הצנורות שלה, אלא שמטעמי יעילות ונוחיות אדמיניסטרטיבית, ולפעמים גם מטעמים בטחוניים, העדיפו לספור את הבירור לפורום מצומצם יותר. אני חייב להעיר שאתם מחדשים חירוש קונסטיטוציוני חשוב למדי, בקשר עם חוק שאינו נוגע לענינים קונסטיטוציוניים.

א. בן-אליעזר:

בנוסף החוק, כולל "נכס", מטלילים ומקרקעים וטובת הנאה מכל רכוש. לממשלה יש הנאה מרכוש & שאינו דווקא בגדר מקרקעים. אינני מוצא בחוק זה סעיפים קובעים את סמכויות הממשלה או הכנסת בענין רכוש המדינה שאינו מקרקעים. הממשלה תוכל לעשות כטוב בעיניה בכל אותם הדברים שאינם קשורים לקרקעות.

היו"ר ד. ז. פנקס:

אם חברה תרצה ליצור משהו, ברוב שהיא תהיה יוקה לשמש באדמה, אאא אאאא אאאא חלות העליה כל ההגבלות לפי חוק זה.

פ. נפתלי:

זכיונות אינם קשורים בנכסי המדינה. אין ענין סתן הזכיונות שייך לחוק זה. האם ישנו חוק אחר, שלפיו הממשלה אאאא יכולה לתת זכיונות בלי אישור הכנסת?

י. זילביגר:

קשה להעלות על הדעת זכיון אשר לא יפגע, במישרין או בעקיפין, בזכות של כרוש המדינה. אולי יהיה צורך בזכויות אכסלוזיביות בכבישי הארץ, ואולי צריך יהיה להעניק ש זכויות אחרות. קשה לתאר, באופן מעשי, זכיון אשר לא ישפיע, במשדן או בעקיפין, על נכסי המדינה, במובן הכולל, על רכוש קרקע או רכוש נד, וגם על זכויות חזקה, שימוש וניצול.

אם אפשר להעלות על הדעת אפשרות כזאת, הרי במקרה זה, תהיה פגיעה בזכויות הפרט, ואת זאת אי אפשר לעשות בלי חקיקה מפורשת. כל הזכיונות בא"י ניתנו בצורת חוק. אין להעלות על הדעת דרך משפטית אחרת לסתן זכיון מסוג זה.

היו"ר ד. ז. פנקס:

המדובר כאן, אינו על אדמות המוקדשות מראש לפיתוח. בענין זה יש חוק מיוחד. הממשלה רשאית למכור בעיר ללא הגבלה. אין כמעט לממשלה אדמות עירוניות. בחוק המבוא הפיתוח, היתה הכוונה לאדמות עירוניות של הערבים, אשר תועברנה לרשות הפיתוח. כאן מדובר על אדמות שהן במקרה בידי הממשלה, בעיר. אדמה חקלאית, עד סאה דונם, רשאית הממשלה למכור או להחכיר, לפי דאום עיניה. ההגיון שבדבר הוא, שאין מסכירים או סוכרים קרקע עד סאה דונם לניצול חקלאי. אם ביח"ר מסוים ירצה להקים מפעל באדמה כפרית, והוא זקוק נניה ל-50 דונם קרקע, הממשלה רשאית להעביר לרשותו את האדמה. אם השטח הוא למעלה מ-100 דונם, צריכה הממשלה לקבל אישור של ועדת הכספים.

ה. פרר:

לפי חוק רשות הפיתוח, אין הממשלה רשאית למכור או להעביר אדמות חקלאיות. אי אפשר להגיד שיוצעים מראש, איזה שטח ישמש לפיתוח, ואיזה לא ישמש לפיתוח. אני מציע לשקול את היחס בין הסעיף הזה לבין חוק רשות הפיתוח.

היו"ר ד. ז. פנקס:

בחוק הפיתוח אמרנו, אאאאא שלרשות הפיתוח עברו שטחים של סאות אלפי דונמים, והיא תוכל להעביר אדמות הפיתוח רק לעיריות ולקק"ל. כאן מדובר באדמות סמטלתיות ולא הפיתוח. הממשלה לא תוכל למכור אדמות כאלה, אלא במקרים בודדים, בהם השטח אינו יותר מסאה דונם. סעיף זה נותן אפשרות לא לאבן את הרכוש הזה שבידי הממשלה.

ש. דיין:

הנוסח שאני מציע הוא: הממשלה אינה רשאית למכור קרקע, מחוץ לעיריות, אלא לקק"ל.

שרי האוצר א. ספלון:

מה יהיה במקרה שהקק"ל תסרב לקבל את האדמה?

היו"ר ד. צ. פנסט:

אם ירצה אדם לפתוח בית-חרושת לעיבוד עורות קרוב לנהלל, הייתי רוצה לדעת אם מר דיין לא היה מסכים לתת לאדם זה 20 דונם אדמה, כדי שיקים את בית-החרושת ויכול להעסיק 50 פועלים מנהלל, אשר יספלו באותו זמן גם במשק עזר. מה ההגיון להתנגד לדברים כאלה?

א. הרצפלד:

ברצוני להציע תיקון להצעת דיין. אני מציע לכתוב, בקשר עם המכירה, את הפיסקה הכתובה בחוק רשות הפיתוח. אני רוצה לתת בענין זה שכות קדימה לפחות לקרן-הקיימת. היושב-ראש נותן דוגמאות שונות, אבל הדוגמאות האלה אינן כתובות בחוק, ובחוק אין כל סייגים. אי-אפשר לדעת שאיפה דוגמה שפציפית החוק מתכוון.

היו"ר ד. צ. פנסט:

(לקורא את הסעיף בדבר העברת קרקעות, בחוק רשות הפיתוח).

לפי חוק נכסי המדינה, אפשר יהיה למכור אדמה עירונית, ודומה אחרת שאין שטחה מגיע ל-100 דונם. אם נאסור את העברת הקרקע הכפרית בשטח של פחות מ-100 דונם, ניצור התאבנות בלתי נחוצה.

ד"ר ס. סנה:

אני מציע, בסעיף 5 (ב) (1), למחוק את המלים "שאינו קרקע עירונית ושטחו עולה על 100 דונם". כן אני מציע למחוק את המלים "לתקופה של למעלה משלוש שנים"; אני מציע להוסיף בסעיף זה את המלים: "אלא באישור ועדת הכספים של הכנסת". בסעיף 5 (ב) (2) אני מציע למחוק את המלים "שתוקפו למעלה משלוש שנים", ולהוסיף את המלים "אלא באישור הכנסת". אחרי שנחליט בדבר שני הסעיפים האלה, אציע להוסיף סעיף נוסף במקום זה.

פ. נפתלי:

אינני מקבל את ההצעות של ד"ר סנה וסר דיין. אנו צריכים להסנע מהפיכת ועדת הכספים למועד אדמיניסטרטיבי הצריך לאשר כל דבר. ועדת הכספים צריכה לאשר רק דברים יוצאים מן הכלל. לפי הקונסטיטוציה שלנו, כל מסשלה אשר תשתמש בזכויות הניתנות לה לפי החוק הזה היא מסשלה שיש לה אסון של רוב הכנסת. איננו צריכים לכבול את ידי המסשלה ולהפוך על-ידי כך את הועדה למועד אדמיניסטרטיבי.

ש. דיין:

כאשר דברנו על התקופה של שלש שנים או חמש שנים, אמרתי שאי-אפשר לספור לוועדה הפקידים אדמיניסטרטיביים. הייתי רוצה לקבל את הצעת רפסור וסנה על הלאמת הקרקע בישראל. אינני יכול להציע זאת, כי אנו זקוקים לדולרים ולבעלי-הון. ולכן אני מציע, שלפחות אדמה כפרית שאין עליה קופצים, לא תוכל להסכר. זוהי שאלה פרינציפיונית, ואינה גורמת נשק. אינני מקבל את העובדות המעשיות שהביא היושב-ראש. אם הקרן-הקיימת לא תרצה לקנות את הקרקע, הרי הקרקע הוא רכוש המדינה, ואם כי המדינה כוללת גם אנשים שאינם יהודים, זוהי בכל זאת אדמה ציבורית, ואני מקווה שהמיעוטים בארץ ישארו נמייעש. לפי חוק הפיתוח אי-אפשר למחור בקרקעות. אנו רואים למה הפכה להיות מושבה כפתח-תקוה; במקום מושבה חלוצית, הפכה פתח-תקוה להיות לעיר של ספרות, לעיר של יושבי בתי-קפה ואנשים שאינם חיים לעבודה, לעיר של ספקולנטים. אם ניתן לבנות בית-חרושת ליד נהלל, אין לי בסחון שנהלל לא תהפוך למקום של ספרות. אם ירצה יהודי לבנות בית-חרושת באדמה כפרית, יבנה אותו על אדמת קרן-הקיימת או המסשלה. את העיר אני מוסר למכירה, אולם על הכפר אינני מוותר. אם הצעתי לא תתקבל, אנקש רשות להסתייגות.

שר האוצר א. ספלן:

אינני רוצה להכנס לוויכוח על פתח-תקוה, טוב להזהר בדיבורים. בשדרות הקרן-הקיימת יש לא פחות ספקולציה מאשר בפתח-תקוה. אולם, אי-אפשר לומר שכלם ספקרטים.

ברצוני להעיר הערה בקשר לתכנה של הצעת סר דיין, ולא לצורתה. אנו מנהלים כעת משא-ומתן על הקמת בית-חרושת לסודה-קוסטטיבית. זהו אחד החמרים החיוניים והחשובים מאוד לארץ וזאת אחת הפרוצסטים בהכנת חמר זה, הוא השגת מלח רגיל, והפיכתו לסודה קוסטטיב על-ידי פרוצס אלקטרוליטי. עומדת שאלת השגת המלח בכלי מיות גדולות. פנה אלי יהודי המבקש להעמיד לרשותו 1200 דונם קרקע על שפת-הים. בנין בית-חרושת ידרוש בודאי כמה עשרות דונמים, אבל הבריכות תשתרענה על שטח גדול. אולי השבוע או בשבוע הבא נסיים את המשא-ומתן. יהודי זה עומד על זכותו לקנות את הקרקע, בתוספת ההתחייבות מצדו שהוא יוכל להשתמש בה רק לבנין בית-חרושת זה, ושנקרה אחר יפסיד את זכות הבעלות עליה. אני מנסה להשפיע עליו שלא יקנה את הקרקע אלא יקח אותה בחכירה. אולם אם הוא לא יסכים לכך, ואם חוות דעת המומחים היא שרצוי להקים את בית-החרושת הזה, כי קשה מאוד להשיג את החמר בחוץ-לארץ - מה אז יציע סר דיין לעשות? האם מפריע ליהודי זה להקים את בית-החרושת? אני יכול להשתדל להגביל אותו ולהכריח אותו להשתמש בקרקע רק למטרה מיוחדת זו. הוא אינו מסכים לחכירה ולחווה עם הקרן-הקיימת. בעצם, לפי הצעת סר דיין, אי-אפשר לעשות חוזה חכירה לזמן ארוך. סר דיין חושש מפני בית-חרושת לעורות ליד נהלל; אולם בתי-חרושת חיוניים בשצלנו. לא רצינו להקים בית-חרושת לעורות על-יד העיר, אלא באיזור מיוחד, בארץ שהיא כעת אדמה כפרית. על סר דיין להבין שהתורה בוצרה כדי להיות בה. לא רק סניטוקים אדמיניסטרטיביים, אלא גם סניטוקים אחרים אינני חושב שצריך להביא כל ענין קטן לוועדה. היה לנו נסיון, ונסיון זה מראה שלא תמיד בוף פרלמנטרי מבטיח על שמירת האינטרסים.

אינני להוט למכור קרקע. היו מקרים שענינו לאנשים בשלילה. היה מקרה אחד כזה, והיהודי אשר קבל את התשובה השלילית סמך את חיי המנועה הציונית. אולם כאשר מדובר על מפעלי פיתוח איננו יכולים לענות בשלילה. האם ד"ר סנה חושב באמת שהצעתו בריאה? אם לממשלה יש אדמה פה ושם, נביח על הר-הכרמל או על הדר-הכרמל, האם כדאי לאסור עליה להעביר אותה, בזמן שזה רצוי לה? האם רצוי שהממשלה תצטרך לבקש אישור ויפוי-כח מהכנסת בקשר לכל מקרה של איש שירצה לקנות בית? האם זה טוב שכל מקרה כזה ירוצו אנשים לחברי הוועדה?

א. הרצפלד:

עורכי-הדין הביאו לנו את ההצעה הזאת. הייתי רוצה ששר האוצר והמנסחים יגידו לנו, אם סעיף זה בקשר למכירת קרקע אינו סותר את חוק רשות הפיתוח. הרי במקרה שיהיה צורך להקים בית-חרושת על אדמה כפרית, תוכל הממשלה להכריז על אדמה זו כעל איזור עירוני. אני מציע להציג מכאן את החלק המדובר במכירת אדמה כפרית.

י. רוקח:

אני מחשיב כל יהודי כשם שאני מחשיב את הקרן-הקיימת. לכל יהודי יש חלק בקרן-הקיימת. כאשר, לפני שלשים שנה, מכר יהודי בפתח-תקוה פרדס לערבי, ייתן על כך צעקה רבה, והעם היהודי לא יאזן עד אשר נפרדה הפרדס בחזרה. קרקע העובר ליהודי בשאר בידי יהודי. בלגיה בנויה על תעשייה, ו-8 מיליון איש מתפרנסים יפה מתעשייה זאת. אין להתבייש בכך שפתח-תקוה הפכה להיות עיר חשובה לתעשייה. עיר זאת מפרנסת אלפי פועלים. אינני רואה בכך עוול, אם יש שם בתי-חרושת ותעשייה, ולאן דווקא גידול צנון. מספר התושבים בארץ צריך לגדול מהר, ואת הגידול הזה תאפשר רק התעשייה. אני מוחה נגד הביטוי הזה של סר דיין, כאילו בעיר גדולה וחשובה בישראל יושבים רק אנשי בתי-קפה וספקולנטים. יש בפתח-תקוה דור שלישי לתושבי הארץ, אשר עודו מעורה בקרקע. טבעי היה הדבר שפתח-תקוה, הנמצאת בקרבת עיר נמל, תהפך לאיזור תעשייה. כשם שלא אמרתי מעודי סלה רעה נגד נהלל או נגד מישהו אחר, אינני רוצה לשמוע ביטויים כאלה על ערים חשובות. אינני יודע מי נמצא בבתי-הקפה בתל-אביב. כל אחד נושא את חלקו.

ד. עבודת הועדה - חוק הארנונה:

היו"ר ד.צ. פנס:

לדעתי לא תוכל ועדת הכספים להספיק לבטור את עבודתה, אם הסדרים יהיו כאלה שיום רביעי בבוקר כמעט לא יעמוד לרשותנו. אני מציע לחברי הועדה להסכים לקיים בסוף השבוע ישיבות בתל-אביב בענין הארנונה. הועדה אינה סוכרחה לבצע את עבודתה בתחוקתית תחת לחץ העניינים הדוחקים במדינה.

ס י כ ו ם:

הוחלט לקיים ישיבה ביום ו' בשעה 8.30 בתל-אביב.

ה. דו"ח סבקר הסדינה:

שר האוצר א. ספלן:

האוצר סוכן להביא לפניכם בימים הקרובים את תשובתו על דו"ח סבקר הסדינה. לא הצלחתי לקבל העתקים מספיקים מן הדו"ח הזה בשביל כל חברי הממשלה, ולכן ייתכן שתהיינה תוספות לתשובת האוצר. בימים הקרובים ימציאו לכם את הערות הראשונות בכתב.

ו. ניצול כספי המילווה האסריקאי:

שר האוצר א. ספלן:

בישיבה הבאה אהיה סוכן למסור לכם אינפורמציה על ניצול המילווה האסריקאי, ולקרוא בפניכם שורה של שמות של חברות ואגודות אשר נהנו מן המילווה. טוב שדברים אלה לא יהיו נפוצים בכתב, ולכן ארצה שהם לא ירשמו בפרטיכל (אני מתכוון רק לשמות החברות ולסכומים).

ז. עניני תעסוקה:

שר האוצר א. ספלן:

בקשתי את היושב-ראש להקדיש זמן קצר לדיון בשאלה מיוחדת, בעניני התעסוקה.

אני חושב שטר פיינקלשטיין יכול למסור לכם הטברים מקיפים. מספר מחוטרי העבודה סוף נובמבר ותחילת דצמבר הולך וגדל, בגלל כמה ניטוקים. טפנו הוצאת האנשים למעברות היה יותר מהיר משחשבו. חוסר העבודה גדל גם לרגלי ההשגתה בקטיף. כאשר הכינונו את התקציבים לכבישים ותעסוקה בכבישים, השתדלנו, קצת מתוך רצון וקצת מתוך הכרח, להוציא את הכסף לפני עונת הגשמים. היינו בטוחים שתקופת הקטיף תעזור לנו, ותארגנו לעצמנו שבתקופת הגשמים קשה לבצע עבודות רבות. השנה היה חודש דצמבר חודש שחום. למעשה "אכלנו" את כל התקציב לעבודות ציבוריות.

בקשר לעיריות, המצב הוא כזה שהכסף חולק אבל לא הוצא. ברוב העיריות הקדישו את הכסף למטרות סטוימות, אך לא יכולנו להוציא את העבודות לפועל בגלל חוסר חמרים. באופן פורמלי הוצאתי את הכסף, אם כי למעשה טרם שלמתי אותו. מאמצאם מהגופים רשאים להטעין מידי פעם את הבנין, ואז אהיה נאלץ להוציא את הכסף. הערה זו חלה על מיליונים אחרים של לירות לבנינים, לביוב, לעבודות סיים ועבודות אחרות.

הפרשנו 750 אלף ל"י להלוואות לעבודות פיתוח, לחברות. למעשה שלמנו כרובע מיליון ל"י, וספק אם נוכל להוציא את כל הכסף בתקופת תקציב זה.

משרד העבודה פנה לממשלה, לאור המצב בעבודה, ולאור ההכרח להמשיך את עבודת האנשים, בבקשה לאשר תכנית מסוימת. התכנית מורכבת משלשה חלקים. בחלק הראשון, מבקש משרד העבודה לאפשר לרשויות המקומיות להמשיך להרחיב את עבודותיהן. לפי החישוב, רצוי להעמיד לרשות הרשויות המקומיות סכומים לתקופה של כארבעה חודשים, כלומר, עד אחרי החגים. לשם כך נחוץ סכום המתקרב למיליון וחצי ל"י. אולם, לדגל הסידורים עם הבנקים הטובים, בכמה מקומות, להשקיע חלק מסכומם לשם סידור ההלוואות, נהיה זקוקים למיליון ו-50 אלף ל"י.

החלק השני מורכב מעבודות ציבוריות. משרד העבודה מבקש סכום של בערך מיליון ל"י, אולם גם כאן תהיינה השתתפויות מצדדים אחרים. סכום זה, אם יאושר, יוצא לכבישים, כבישי גישה וכו'.

החלק השלישי קשור ביעור. בזמנו לא החלטנו דבר בקשר ליעור, אולם אמרנו שהסכום למטרה זו ילקח מתקציב הרזרבה. הקצבנו השנה קרוב ל-300 אלף ל"י ליעור. משרד העבודה תובע את הגדלת הסכום הזה. קודם תבעו סכומים רק להכנת בורות; כעת מדברים גם על שתילה. העבודה תעשה ביחד עם משרד החקלאות. זהו יעור מסלתי, נוסף לקרן-הקיימת.

הסכום הכולל הדרוש לנו, לפי התכנית הנ"ל, הוא שני מיליון ו-300-400 אלף ל"י.

בין הסכומים לחברות, יש סעיפים מעניינים, גם מנקודת מבט העבודה וגם מנקודת מבט הפיתוח. ישנה חברה דרום-אפריקאית הרוצה לבצע עבודות פיתוח שאנו מעוניינים בהם. החברה מבקשת מאתנו הלוואה של 100 אלף ל"י - סה שיתן לנו 50 אלף חסימי עבודה, לא לבעלי-מקצוע. אין אנו משתתפים בהוצאות בניין. אם יום עבודה יעלה כשתי לירות, תוסיף החברה את החטרים. כן תוסיף החברה את משלום העבודה המקצועית.

מהסכום של 750 אלף ל"י שהזכרתי, תהיה כנראה אפשרות להעביר 300-400 אלף ל"י, ואז נעמוד שוב בפני שאלה זאת בשנה הבאה. יהיה צורך להעביר סכומים מסעיף למעיף. זאת אומרת שדרוש לנו כסף חצו בסכום של בערך שני מיליון ל"י. על התכנית עצמה תשמעו מפי מר פינקלשטיין.

עומדות בפנינו כרגע שתי שאלות:

מאין ניקח את הכסף, ומה תהיה המסקנה מכך.

אם אדון על בעיה זאת מנקודת מבט המקופתית, יש תקווה שנמצא את הסכום בגבולות תקציב הפיתוח, כיון ששורה של עבודות אינן יכולות מוצאות לפועל בעת. אולם, יחד עם זה, אינני יודע איך אסתדר בסובן תקציבי. כלומר, הסכום יעבור כהתחייבות לגבי השנה הבאה. בסובן תקציבי, תהיה זו מפרעה על חשבון תקציב השנה הבאה.

חלק מן הגופים שקבלו אישור על סכומים מסוימים התחילו בבניין, ואחרים עשו חוזים, והכינו הכנות. ספק רב אם אנו יכולים לקצץ בהקצבה. בקשתי את המוסחים להראות לי היכן אפשר לקצץ בהקצבה, אולם התברר שאי-אפשר לעשות זאת. כאשר נבוא לשנה הבאה ניצטרך להודיע שכבר הוצאנו חלק מן הסכום, או התחייבנו עליו.

העבודות שלמענן דורש משרד העבודה את הסכום שהזכרתי, תמתיימנה בסוף אפריל. לו היו הדברים פשוטים, לא היה צורך לבוא בהצעות סובכות, אלא להציע תקציב נוסף של שני מיליון ל"י. אולם השאלה היא אם רצוי לנו, מטעמים פרלמנטריים, לבוא לכנסת ולבקש תקציב נוסף אשר ישמש מפרעה לשנה הבאה. אינני רואה מוצא. אם הועדה תקבל את ההצעה בפרינציפ, תהיה לה אפשרות לעבור על הרשימה. חלק מהדברים מוצאים חן בעיני, ויש דברים שאיני מתלהב מהם. אני דן גם מנקודת ראות של יעילות בעבודה, אך גם מנקודת ראות של היקף העבודה. אינני מעוניין לשלם 8 או 10 לירות ליום עבודה.

יהיה מי שיגיד שמצב זה הוא תוצאה מהפגור בפקוח;
אני טוען שמצב זה בא כתוצאה מהעליה הגדולה. למה לנו להחליט בענין
זה אחרי שמהיה הפגנה בכנסת? מוטב להחליט לפני כן. אילו הייתי יודע
שהכנסת עלולה לא לאשר את הפעולה, הייתי מעביר את הענין להחלטתה;
אך אין לי ספק שהדבר יאושר בכנסת. מלבד זאת, אתם יודעים שהפרוצדורה
של העברת הענין לקריאה ראשונה ושניה, לוקחת זמן רב. אני רוצה
למנוע את העיכוב הזה. אני עושה את הצעד הזה סתוך ראיה שאנו סתבכים
גם בתקציב הפיתוח יותר ויותר; אולם, איננו יכולים להשאיר אנשים
במעכרות ללא עבודה. אני מציע לאפשר את העברת הסכום של כשני מיליון
ל"י על חשבון השנה הבאה.

י. פינקלשטיין: הבאתי אתי חומר אינפורמטיבי, לתועלת חברי הועדה.
יש בחומר זה מספר טבלאות, שאי אפשר לעיין בהן
על רגל אחת. הדף הראשון מציין את תנועת האבטלה והפנייה ללשכות העבודה
במשך החודשים האלה. המספרים גדולים מן המספרים של החודשים המתאימים
בשנה הקודמת, או דומים להם. בכל החודשים האחרים, המספרים קטנים
מאלה בשנה שעברה. המספר של דורשי עבודה גדל מסוף חודש נובמבר.
הדף השני מציין את מספר ימי העבודה שניתנו בחודשי אפריל - נובמבר,
בעבודות הכבישים של המחלקה לעבודות צבוריות, לפי חודשים ואזורים.
הרשימה הנוספת מציינת את כל הכבישים בארץ, שנעשו או נעשים כשם במשך
שני שנות התקציב האחרונות.

הסכום הדרוש כדי לקיים את העבודות, בצרוף כמה
דברים חדשים, עד סוף שנת התקציב, מצוין בדף הבא. סכום זה כולל
200,000 ל"י לצורך התחלת עבודות טכניות. ההערכה היא שהעבודות האלו
תימשנה שלושה או ארבעה חדשים, ותהיה הוצאה של 200,000 ל"י. סכום
שסכום זה יהווה מפרעה על חשבון הסגרת הבאה.

ביחד, לשם הוצאתן לפועל של כל העבודות של הממשלה,
כולל כביש קורנוב-סדום (30 ק"מ), יהיה צורך במיליון ומאתיים אלף ל"י,
נוסף לסכום של חמשה מיליון ל"י ששני תקציבים משערים הפיתוח אפשרו.

הטבלאות הבאות אחראים מציינות את התקציבים שהיו
במשך שתי שנות התקציב, לצורך הלואות מוניציפליות, למטרות השונות.
המספרים מלוקטים מסעיפי תקציב שונים, בשני תקציבי הפיתוח.

ישנה טבלה נוספת, המציינת את הצד הכספי עד סוף
אוקטובר, ואת כל ההלואות שאושרו. ישנה דרישה לעוד שלושה מיליון ל"י.
משנת 1950, נשארו בתקציב הראשון, דבע מיליון ל"י, ובשני - 3,200,000
ל"י. יש לשער שלפחות מיליון וחצי ל"י, לא יגיעו לתשלום לרשויות
המקומיות, סתוך ההלואות שאושרו להן, כי התפתחותן של עבודות שונות
אטית יותר משוער לפני כן.

הדף הבא מציין את תנועת התעסוקה בכוח ההלואות
לרשויות המקומיות, לפי האזורים והחדשים. מאפריל עד נובמבר, היו
כמעט מיליון ימי עבודה.

הדף הגדול שבא אחר, בנותן פירוט מלא של ההלואות
שאושרו בשנת התקציב הזו, בין אפריל ונובמבר, לפי המטרות והמגמות.
הדף שבא אחר, מהווה את הצעתנו; אין זמן הצעה

שיש להתקשר אליה.

אתן כמה באורים לגבי הנושאים האלה. טבלת ההלואות
לרשויות המקומיות מסתכמת ב-6 מיליון ל"י. הטבלא מציינת את הרשויות
שקבלו את ההלואות, ואת המטרות שלמענן הוקדשו ההלואות. אין להשוות
את החומר הזה עם החומר המקביל בשנה הקודמת, כי אז היו סכומים אחרים.
ראינו חובה, וחשבנו שזה ניתן להיעשות, להעדיף אובייקטים שיש בהם
יעילות לאינטרסים המוניציפליים, על עבודות צבוריות רגילות שיש בהן
רק אינטרס של רבוי התעסוקה. כתוצאה מן הקו הזה, שהוא חיוני ואין
להצטרע עליו, הגענו לכך שניצול התקציב בחודשים אפריל-נובמבר היה
מלא. לעומת זאת, מבחינת התעסוקה, אין לנו במה לפרנס את המעגל המעגל
להבא, כי אובייקטים רבים אינם מתקדמים בגלל הצמצום בחומרים, עכ"פ,
אינם מתקדמים באותה מהירות שהיתה אפשרית במצב רגיל. יהיה זה חבל,
להעביר מסעיפי בניית בתי חולים, בתי ספר וכו', לשם תעסוקה. לכן
יש צורך בתוספת משמעותית הקצנה.

אנו מעריכים את התוספת הדרושה לתקופה הנידונה, במיליון וחצי ל"י. אם יעבירו מהסכום שהוקצב לחברות, סכום של 300,000 ל"י לטובת העבודות הצבוריות ברשויות המקומיות, הרי, בעזרת סדורים מתאימים עם הבנקים, יכל סכום זה לגדול בעוד 50%, אשר בנקים אחדים פוכנים להשקיע מצדם. חלק מן ההלוואות יינתן דרך הבנקים היותר רציניים. סכום זה, נוסף להקצבה החדשה של שלושת רבעי מיליון ל"י, יחולק בין העיריות באופן נכון, לפי הצרכים.

אם תעינו ברשימת הכבישים, ביחס לעבודות הצבוריות של המדינה, תמצאו עבודה חשובה פפדרגה ראשונה מבחינת פיתוח. חלק מן הכבישים ניבנה כתוצאה מתביעת הצבא, בגלל סיבות בשחוניות; חלק מהם ניבנה לפיתוח הארץ, וחלק אחר, בא לפתור בעיות תחבורה רציניות. מכל הקבוצה הזאת, חלק גדול נמצא בשלב של עבודה או גמר. רק בכביש נתניה-חדרה שרם התחילו את העבודה; כביש זה צריך להשלים את ציוד הכביש תל-אביב-נתניה.

ישנו כביש סדום, שאם לא נתחיל את סלילתו באביב, לא נסימו בזמן שתקבל על הדעת. אם אפשר יהיה להתחיל בו משני הקצוות, בעת ובעונה אחת, הוא יוכל לשמש לתחבורה כבר בסוף הקיץ, אם כי אף לא יהיה צריין במצב פושלם. הכביש שאנו רוצים להקים כרגע ילך מקורנוב עד סדום. לפי התכנית הרגילה, הוא צריך להתחיל בבאר שבע, ולהשתמש לעבור את קורנוב, ומשם - עד סדום. מבאר שבע עד קורנוב, יותווה הכביש לפי דרך עפר העוברת את נבשים. זהו אזור בעל חשיבות גדולה מאד, חשיבות בשחוניות והתישבותיות. כיון שאנו רוצים להשיג כעת את המטרה החשובה לנו, הקשורה עם ענין המחצבים, אנו הולכים לדרך הנפש של האנגלים. יש רק לשפר את הדרך. מהכביש ההולך מבאר שבע לעסלוג, עוג'ה-אל-חפיר וכו', בק"מ ה-20 בערך, פונה הדרך לאזור הנפש שהאנגלים גיסו לקדוח. בשנת 1949/50, הוקמה הדרך מעין חומס עד אילת. משם יוביל הכביש לקורנוב. במשך הקיץ פרצנו שך למכתש, דרך אזור הנפש, לאזור המחצבים, ופן הסכתש לקורנוב. היום אפשר ללכת מבאר שבע עד לטיפנה של עסלוג, ומשם לאזור הנפש. יש דרך רפופה מבאר שבע עד קורנוב, דרך המכתש, למכוונות משא, ומקורנוב לאילת. כעת נעשית דרך טובה, מקורנוב לסדום; הדרך מקורנוב ששם מזרחה לסדום תהיה עשויה מאספלט. עד באר שבע, תהיה אפשרות להעביר אשלב.

אנו ניגשים בימים הקרובים לפעולה חשובה באזור ההוא. אנו מתכווננים לחבר את המכתש הגדול, שיש למצוא דרך אליו, אל ואדי רומאן, כך שהחבור לצורך עבודה ותנועה באזור המחצבים יהיה חבור קיים, ויאפשר קריעה, לא לטרנספורטים של טונים רבים, אבל, לדריסת רגל ראשונה. בשלב הבא, נעשה את הקצור - קורנוב-נבשים-באר שבע. זו תהיה דרך, שצפ תיקונים בעתיד, תשמש לצורך הנידון העצמו של המחצבים. בחשבון רחוק, אותה הדרך הטובילה היום למחצבים, לואדי רומאן, תלך לנגב, עד אילת. זה ידרוש מיליוני לירות, ולא ייעשה בשנה אחת. ברגע שדרך זו תהיה מוכנה, לא תהיה מופרעת הדרך לאילת ע"י קרבת הגבול והלגיון הערבי. הדרך לאילת הקיימת כיום, נמצאת קרוב מאד לגבול.

מסלול הכביש יהיה ברוחב של 8 מטר, אך הסלילה תהיה רק על ארבעה מטר, עם סיפגשים במקומות שונים. התנועה תהיה מצומצמת במחינת עומס התעבורה, אך שאין צורך כרגע בכביש יותר רחב. לעומת זאת, תהיה התנועה כבדה בעומס, כך שנצטרך להשקיע הרבה בסלילת כביש חזק. לכן יהיה כביש זה יקר מאד; כל ק"מ כביש ברוחב של ארבעה מטר, יעלה 20 אלף ל"י. מטר סרובע עולה מ-2 עד 6 ל"י - תלוי באזור בו נמצא הכביש. הסלול יהיה משני צדי הכביש. האזור בכביש סדום הוא מן הקשים ביותר בארץ. אפנים החומר יימצא בקרבת מקום, אך כדי לסלול שם כביש, צריך יהיה לשנות את סדרי הראשית. ציוד בנין שכבות הקרקע שם אינו רגיל, ומכוונות גדולות לא תועלנה לחציבתן. כביש זה, ש"י יעלה באופן יחסי פחות מכביש נתניה, הסלול ברוחב רב.

אם כל ההצעות במסגרת של שני מיליון ל"י קשורות רק בסלילת כבישים?

א. הרצפלד:

י. פיננקלשטיין:

התביעה שהגשנו לשר האוצר היתה, לאפשר למחלקה לעבודות צבוריות להשתמש בחדשי השנה שבין אמצע סוף סוף, בסכום של עוד 1,200,000 ל"י, נוסף ל-200,000 ל"י, שיבוא כמפרעה בחשבון כביש מדום, קשיופיס בתקציב שנה הבאה. ישנו פירוש של העבודות שאנו רוצים לבצע בסכום זה.

הסכום לגבי הרשויות המקומיות, יאפשר לנו לתת הלואות חדשות, כדי פיליון ושלוש מאות אלף ל"י, בכוח תוספת לתקציב של פיליון ושלשה רבעים. החלק הזה הוא חלק קל יותר.

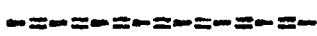
המטרה - רק עבודות צבוריות. המושג, רשויות מקומיות, כולל סים וכבישים, ביוב ועוד, והסך בפחזורים של מטרות בראשות, בתי ספר וכו'.

יותר

אילפלא המצב הזה בהדרים, צריכים היינו לבקש סכומים/קשפים. החישוב היה בנוי גם על ההדרים. לא תיכננו עבודות צבוריות לאזור ההדרים, למשך תקופת החורף. באזורים אחרים, חשבנו לטרד ייעור במטרת הנורשת. חשבנו להמשיך בעבודות צבוריות, במשך החורף, רק באזור מצומצם. בגלל התפתחות העניינים, היה עלינו לבקש את הסכומים האלה. הסכומים שנקשנו בנויים על ההנחה שהקשיף יתחיל מיד. אם תראו את תנועת חוסר העבודה בחדשים נובמבר ודצמבר, תראו שבזמן האחרון חזר הקו וירד, כיון שהחלשנו לסכן את נפשנו, ולתת עבודות. לדשדשד הרשויות המקומיות סבצעות עבודות בהלואות ששרם אושרו; המחלקה לעבודות צבוריות הפעילה עבודות ששרם אושרו. אם יתחילו מיד בקשיף, יטפיקו הסכומים שבקשנו, ונוכל לעבור את תקופת החורף בלי זעזועים קשים, ובלי יצירת סבל חסר מעם והגיון. הבקשה היא לאפשר לקיים רציפות בדברים אלה. אם נתאר שהקשיף ייעלם מן האופק, הרי הצעתנו לא תפתור את הבעיה, ואז גם לא יהיה במה לפתור את הבעיה. זהו הגבול של יכולתן של העבודות הצבוריות.

ס י כ נ מ :

הועדה תחזור לדון בענין זה בישיבה הבאה.

ח. צווי סכס - עצים:

ה י ו ר ד. ג. פנסט:
עלינו להעביר לשבשד לסליאה צוויס להגדלת בלו; הדבר אושר ע"י הועדה. סר רפטור וד"ר ברר קבלו רשות לדבר בענין זה בכנסת.

הועבר אלי צו להגדלת הסכס על עצים מסוגים מסוימים. נפיתי לקבל הסברים יותר מסודרים בענין זה. (קורא את הצו).

פ. גפתלי:

אני מניח שאפשר להסכים להגדלה, אך איננו יכולים לעשות זאת בלי לשמוע הסבר מסויים.

ס י כ נ מ :

הוחלט לרחות את אישור הצו, עד שהועדה תקבל הסבר מספיק בקשר אליו.

